

SAMOEVALVACIJSKO POROČILO

2023 KAKOVOST POUKA

IX. del

dreamstime.com

Januar 2023

VSEBINA

1. PREDSTAVITEV ŠOLE IN VRTCA	3
1.1. Poslanstvo	3
1.2. Vizija	3
1.3. Vrednote	4
1.4. Kontekst	4
2. POTEK SAMOEVALVACIJE	4
2.1. Predstavitev obravnavanega prednostnega področja	5
2.2. Načrtovanje, izvedba in spremljava doseganja zastavljenih ciljev	5
2.2.1. Akcijski načrt na ravni šole	6
2.2.2. Načrtovanje spremljave	6
3. REZULTATI SAMOEVALVACIJE IN USMERITVE	7
3.1. Ovrednotenje doseganja zastavljenih ciljev	7
a) Spodbudno učno okolje	7
b) Formativno spremljanje	10
3.1.1. Rezultati, posledice oz. učinek izvajanja dejavnosti	16
a) Analiza za učence; grafi	16
b) Analiza za učitelje; grafi	23
3.1.2. Povzetek	26
4. PRILOGE	28
4.1. Vprašalniki	28
a) Za učence	28
b) Za učitelje	29

Predstavitev šole in vrtca

V šolskem letu 2021/2022 smo imeli v sklopu OŠ Vitanje 221 učencev v 12 oddelkih in v Enoti vrtca 78 otrok. V šolskem letu 2022/23 pa v OŠ Vitanje 219 učencev v 11 oddelkih šole in 83 otrok v 5 oddelkih vrtca. Zavod s svojo dejavnostjo zadovoljuje potrebe po predšolski vzgoji in osnovnošolski vzgoji in izobraževanju otrok na območju Občine Vitanje. Pouk se za vse učence osnovne šole pričenja ob 8.20 uri.

Učenci so razdeljeni v 12 oddelkov - 2021/2022 in 11 oddelkov 2022/2023:

- prva triada: 4 oddelki (1., 2. in 3. razred) – 74 učencev; 78 učencev
- druga triada: 4 oddelki (4., 5. in 6. razred) – 78 učencev; 72 učencev
- tretja triada: 3. oddelki (7., 8. in 9. razred) – 69 učencev; 69 učencev

Pouk poteka v 6 učilnicah za razredni pouk, učilnici za OPB, v 9 učilnicah za predmetno stopnjo, v telovadnici, knjižnici in računalniški učilnici. Vsak oddelek ima matično učilnico. Imamo dva oddelka podaljšanega bivanja za učence 1., 2., 3., 4. in 5. razredov. Jutranje varstvo je organizirano od 6.50 do 8.15.

Poslovni čas vrtca je od 5.15 do 16.00. Oblikovanih (2022/2023) je 5 oddelkov (3 v prostorih vrtca eden v prostorih šole, eden v prostorih Slomškove hiše). Otroci imajo na voljo za dejavnosti v igralnicah, večnamenskemu prostoru, igrišču in šolsko telovadnico.

1.1. Poslanstvo

Poslanstvo našega zavoda je kvalitetno izvajanje programa osnovne šole, kurikulumuma vrtca ter prizadevanje za nenehno izboljševanje učno vzgojnega procesa. V tem procesu upoštevamo učenčevo in otrokovo osebnost ter želimo aktivno vlogo staršev. Sodelovanje gradimo na dobrih medsebojnih odnosih, na zaupanju in spoštovanju.

1.2. Vizija

Želimo biti šola, ki bo s skupnimi vrednotami in interesi vzpodbujala ustvarjalnost, razvijala kritično mišljenje in vztrajnost, sprejemala drugačnost in medsebojno spoštovanje. Učence želimo vključiti v vzgojno-izobraževalni sistem tako, da bodo aktivno pridobivali znanje, veščine, spretnosti, oblikovali vrednote, ki bodo omogočale ustvarjalno in kooperativno življenje v naši družbi. Te cilje bomo uresničevali s sodelovanjem učencev, učiteljev, staršev, lokalne skupnosti, strokovnih institucij. Šola z optimalno organizacijo in s kakovostnim opravljanjem vzgojno-izobraževalnega dela ter usklajenim delovanjem kolektiva.

1.3. Vrednote

Zdravje, razumevajoči medsebojni odnosi, znanje, skrb za okolje, prijateljstvo, odgovornost ...

1.4. Kontekst

Pri delovanju zavoda in zastavljanju ciljev moramo upoštevati tudi dejavnike, ki bistveno vplivajo na delovanje zavoda: dobri prostorski pogoji; dobro sodelovanje z lokalno skupnostjo; slabše možnosti za vključevanje otrok vozačev v interesne dejavnosti.

Potek samoevalvacije

Poročilo o opravljeni evalvaciji Zakon o OŠ 48. členu določa, da mora šola vsako delo v šoli evalvirati in predstaviti uporabnikom. Svet zavoda pa je pristojen (48. člen Zakona OŠ), da sprejme letno poročilo o samoevalvaciji dela šole.

LDN je bil sproti evalviran pri rednih konferencah učiteljskega zbora in po opravljenih dnevih dejavnosti, na aktivih. Evalvacija dela je naša sprotna oblika dela, ki jo čez vso šolsko leto izvajajo vsi učitelji in strokovni delavci. Vsak učitelj opravi evalvacijo dela pri svojem predmetu, razredniki opravijo evalvacijo dela v oddelku ob zaključku vsakega ocenjevalnega obdobja. Preko šolske skupnosti učencev smo ugotavljali zadovoljstvo učencev na šoli. Kakovost dela se je spremljala tudi preko hospitacij. Ob koncu šolskega leta pa smo naredili še naslednje evalvacije - sodelovanje s starši, izobraževanje učiteljev, šolski projekti, delo z učenci s posebnimi potrebami, knjižni fond, prehrana na šoli. Evalviramo tudi rezultate NPZ - nacionalnega preizkusa znanja. Evalvacija poteka tudi v okviru dela strokovnih aktivov na šoli. Vsa poročila o opravljenih evalvacijah so zbrana v statističnih poročilih učiteljev ob koncu šolskega leta 2021/2022. Cilj vsake evalvacije dela je pregled doseženih ciljev načrtovanega VIZ dela. Izsledke smo upoštevali pri pripravi LDN 2022/2023.

Izbrali smo si področje Kakovost pouka (9. del), in se odločili, da analiziramo povezavo spodbudnega učnega okolja in vključevanje elementov formativnega spremljanja znanja v pouk. V šolskem letu 2020/21 smo pričeli, v šolskem letu 2021/2022 pa nadaljevali z razvijanjem šolske prakse, ki temelji na formativnem spremljanju, s katerim razvijamo spodbudno učno okolje in omogočamo optimalen razvoj ter učno uspešnost vsakega učenca v skladu njegovimi zmožnostmi.

Zavod RS za šolstvo tudi v šolskem letu 2022/23 nadaljuje z razvojno nalogo Ustvarjanje učnih okolij za 21. stoletje, v katero smo vključeni. V preteklih letih smo formativno spremljanje že uvajali v svojo prakso, posamezne elemente in pri določenih predmetih. Z Ustvarjanjem učnih okolij za 21. stoletje pa se bomo vzgojno izobraževalni zavodi med seboj povezali ter skupaj uvajali,

preizkušali, razvijali in poglobljali strategijo formativnega spremljanja. V razvojni nalogi strokovni delavci razvijajo pedagoško prakso, usklajeno z individualnimi potrebami in zmožnostmi otroka/učenca/dijaka, ki temelji na formativnem spremljanju ter zagotavlja optimalen razvoj in učno uspešnost vsakega. V njej učitelji spodbujajo aktivno vlogo učencev pri učenju, učeče se vključevali v sooblikovanje učnega procesa ter jim omogočali medvrstniško sodelovalno učenje. V šolskem letu 2022/2023 se samoizobražujemo tudi z gradivom ZRSŠ z naslovom Spodbudno učno okolje.

2.1. Predstavitev obravnavanega prednostnega področja

Določili smo tim za pripravo dejavnosti za uvajanje aktivnosti samoevalvacije. Izbrali smo si prioritetni cilj.

Prednostno področje kakovosti	Cilj	Strategija
Kakovost pouka (IX. del) SPODBUDNO UČNO OKOLJE IN FORMATIVNO SPREMLJANJE POUKA	<ul style="list-style-type: none"> - Preveriti povezavo med učnim okoljem in vključevanjem elementov formativnega spremljanja (FS) znanja v pouk. - Ustreznost vključitve vseh deležnikov izobraževanja. 	<p>Dobro načrtovanje dela.</p> <p>Zagotavljanje spodbudnega učnega okolja. Vključevanje učencev in učiteljev pri predlogih za izboljšanje dela na področju vključevanja elementov formativnega spremljanja znanja (FS).</p>

2.2. Načrtovanje, izvedba in spremljava doseganja zastavljenih ciljev

Za cilj posameznega prednostnega področja so strokovni delavci v skladu s strategijo opredelili dejavnosti, s katerimi bodo dosegli načrtovani prioritetni cilj, zapisali značilnosti in dejanja učencev, na podlagi katerih bodo prepoznavali doseganje prioriternih ciljev ter oblikovali merila za doseganje cilja.

Namen raziskave je raziskati trenutno stanje v vzgojno izobraževalni instituciji na področju povezovanja spodbudnega učnega okolja in elementov formativnega spremljanja znanja. Na podlagi rezultatov izoblikovati smernice za nadaljnje delo. Mnenja učencev in učiteljev smo zbrali s pomočjo vprašalnikov. K sodelovanju so bili povabljeni vsi učenci (219) in učitelji (20). Rezultate smo predstavili ločeno za učence in učitelje. Na koncu je povzetek, ki zajamejo bistvo rezultatov ankete. Podane so možnosti za izboljšave, predvsem možnosti za spremembe na bolje. Na šolskem parlamentu bomo predstavnikom razredov predstavili rezultate analize. O njih se bomo tudi pogovorili.

2.2.1. Akcijski načrt na ravni šole

Na pedagoški konferenci (december 2022) smo se dogovorili, da vsak učitelj pripravi nabor vprašanj na temo: **Spodbudno učno okolje in formativno spremljanje pouka.**

Učitelji so pripravili nabor vprašanja. Tim je iz nabora vprašanj pripravil anketne vprašalnike (za učence in za učitelje e-vprašalnike). Razredniki so z e - anketnimi vprašalniki seznanili učence na razredni uri. Učenci so izpolnili spletne vprašalnike. Ravnateljica je pripravila zbirnik odgovorov, evalvacijo, ki jo je tim dopolnil.

2.2.2. Načrtovanje spremljave

Cilj:	Učenci in zaposleni na šoli	
ZBIRANJE PODATKOV	<p>Katere načine in metode zbiranja podatkov bomo uporabili?</p> <p>Kdo bo podatke zbiral in kako?</p> <p>Koga bomo v zbiranje podatkov vključili oziroma od koga bomo podatke pridobili?</p>	<p>Izbrali bomo metode anketiranja. Za udeležence bomo izvedli spletno anketo. Na naslovu https://www.1ka.si/a/ jo bo pripravil računalničar.</p> <p>Anketa bo aktivna od 7. 12. do 20. 12. 2022.</p> <p>Učenci: https://1ka.arnes.si/VUOFSUcenci</p> <p>Učitelji: https://1ka.arnes.si/VUSEFSUcitelji</p> <p>Podatke bodo zbirali posamezni strokovni delavci na ravni razreda (za učence od 1. do 5. razreda), za ostale razrede (od 6. do 9. razreda, spletna oblika) in učitelje (spletna oblika) ravnateljica.</p> <p>Podatke bomo zbirali od učencev in učiteljev.</p>
ANALIZIRANJE PODATKOV	<p>Kako bomo zbrane podatke obdelali, analizirali in interpretirali?</p> <p>Kdo jih bo obdelal, analiziral in interpretiral?</p>	<p>Zbrane podatke bomo obdelali grafično in opisno.</p> <p>Grafično bomo obdelali podatke v obliki tabel in grafikonov, opisno pa bomo oblikovali povzetke in smiselno oblikovali zaključke.</p> <p>Tim (na pedagoški konferenci – januarja 2023) bo obdelal in analiziral podatke za šolo.</p>
UPORABA UGOTOVITEV	<p>Kako oziroma za kaj bomo podatke uporabili?</p>	<p>Podatke bomo uporabili za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizo stanja na kakovostnem področju, - pripravo načrta izboljšav za naslednja leta, - posodobitev razvojnega načrta, - izdelavo načrta strokovnega usposabljanja.
PREDSTAVITEV UGOTOVITEV	<p>Komu, zakaj, kdaj in kako bomo podatke predstavili?</p>	<p>Podatke bomo predstavili Svetu zavoda in Svetu staršem v obliki samoevalvacijskega poročila ter</p>

		na pedagoški konferenci.
VAROVANJE IN DOSTOPNOST PODATKOV	Kako bomo poskrbeli za varovanje in dostopnost podatkov?	Varovanje in dostopnost do podatkov bomo zagotovili v skladu z obstoječo zakonodajo. Pri predstavitvah podatkov ne bomo omenjali osebnih podatkov otrok in učencev. Podatki bodo dostopni za učence in delavce šole pri ravnateljici.

Rezultati samoevalvacije in usmeritve

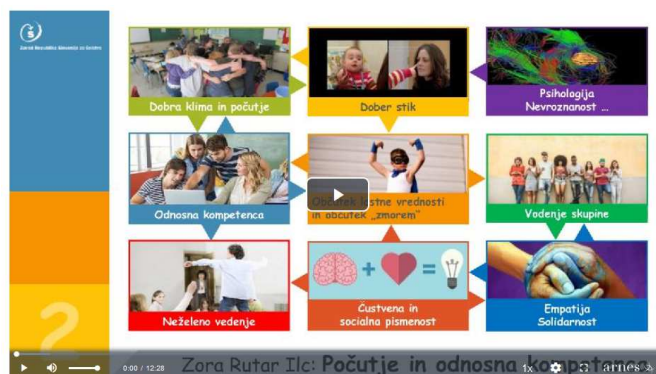
1.5. Ovrednotenje doseganja zastavljenih ciljev

a) Spodbudno učno okolje

Kakovostni odnosi, dobro počutje so pot do učne zavzetosti in uspešnosti. Izkušnje kažejo, da sta dobro počutje in klima kot učinka varnega in spodbudnega učnega okolja pomembna dejavnika učne zavzetosti in uspešnosti. Pri tem pa seveda z dobrim počutjem ne mislimo na lagodnost, pasivnost ali čutno ugodje, ampak na aktivno oziroma polno vključenost v učni proces in v dejavnosti, ki jih učenci doživljajo kot smiselne, ter v skupino, v kateri se čutijo sprejete in vključene. Učitelji so včasih v dilemi, ali naj bodo prijazni ali zahtevni, ali čustva sodijo v šolo ali ne. Za učinkovit učni proces pomembno tako to, da se učenci vanj čutijo vključeni tudi s čustvi, da jim je zanimiv, smiseln, da jih nagovarja in angažira, kot to, da so v njem varni, povezani, spodbujeni, da jih ni strah in jih ne skrbi, ampak doživljajo občutek kompetentnosti. To pomeni kombinacijo spodbudnosti in odločnosti, strukture in podpore oziroma opore, visokih pričakovanj, a realističnih ter podprtih z ustrezno stopnjevanim učiteljevim vodenjem.

Naša šola je pridobila dostop do gradiva Varno in spodbudno učno okolje, ki nudi podporo učiteljem z usposabljanjem ter podporo in svetovanjem pri preizkušanju v praksi, in sicer na naslednjih področjih:

- dobri odnosi med učitelji in učenci, odnosna kompetenca, dober stik, počutje in klima;
- čustveno in socialno učenje ter empatija;
- neželeno vedenje, razlogi in ravnanje;
- medvrstniško nasilje in ranljive skupine;

Učiteljem je na voljo zbirka videov iz razvojne naloge Varno in spodbudno učno okolje (ZRSŠ).

Kaj je značilno za spodbudno in varno učno okolje?

Učenci pri pouku sodelujejo in izražajo manj neželenega vedenja, ko se vanj čutijo vključene, ko:

- vedo, kaj se od njih pričakuje, kako si sledijo dejavnosti in dobijo jasna navodila,
- ko so jim jasna pravila in posledice,
- ko se počutijo varno, ker se lahko zanesejo, da jih bo učitelj pravočasno zaščitil oz. omogočil mirno reševanje nesporazumov,
- občutijo, da so sprejeti in spoštljivo ter pravično obravnavani,
- občutijo pozitivna realna pričakovanja in dobijo dovolj ustreznih spodbud in pohval,
- prepoznajo svoja močna področja in zaupajo v lastne zmožnosti, hkrati pa dobijo podporo učitelja na šibkih področjih,
- čutijo, da so sprejeti in razumljeni v svojih posebnostih, da ima učitelj dober stik z njimi in jim zaupa,
- občutijo smiselnost in koristnost tega, kar se učijo,
- občutijo, da lahko imajo vpliv na pomembne zadeve,
- občutijo sodelovalno vzdušje v razredu.

Praviloma k boljšemu sodelovanju učencev pri pouku prispeva vnaprejšnja pozitivna naravnost ter spodbuden odnos učitelja – tudi v t. i. »zahtevnejših« razredih. Za uspešno preventivno disciplino je v običajnih okoliščinah ključen dober stik učitelja z razredom oz. njegova povezanost z njim. Dober odnos z učenci si zagotovimo s svojo celotno naravnostjo oz. z načinom, kako med poučevanjem vodimo razred, kako komuniciramo z učenci in kako podpiramo njihovo vključevanje v pouk. Dober stik je trajen, prevladujoč odnos učitelja z razredom oz. učenci in je najboljša preventiva pred »nedisciplino«. Dober stik si učitelj dolgoročno izgrajuje s tem, da je spoštljiv, spodbuden, odprt, odziven na potrebe učencev, pravičen, da izraža pozitivna pričakovanja do učencev, jih podpira in kaže, da mu je mar zanje. Pri tem je odločen in zna jasno postaviti meje, ki so učencem osmišljene in pojasnjene. Dober stik temelji na vzajemnem zaupanju in soudeležbi učencev – učitelj jim zaupa in spodbuja njihovo vključevanje v dejavnosti in odločitve. Učitelj že s svojim nastopom, komunikacijo oz. odnosom lahko ugodno vpliva na konstruktivno vedenje in sodelovanje učencev.

Bolj ko občuti zaupanje v svojo zmožnost vodenja razreda, bolj je prepričljiv tudi za učence. Pri tem ne potrebuje zunanjih, celo razburjenih izrazov, ampak predvsem odločno izražanje svoje prisotnosti in občutka, da je položaju kos. S tem si pridobi

spoštovanje učencev in njihovo pripravljenost za sodelovanje. K dobri vključenosti učencev in njihovi učni zavzetosti odločilno prispevajo: zanimiv pouk, ki ga učenci doživljajo kot smiselnega in vrednega zavzemanja, učni proces, v katerega so učinkovito vključeni, dober odnos oz. stik učitelja z učenci in učinkovito vodenje razreda.

Učitelj k večji vključenosti oz. t. i. »preventivni disciplini«, prispeva tako da:

- so njegova pričakovanja ter pravila jasna, utemeljena in razumna (najbolje, da jih oblikuje skupaj z učenci),
- obvlada organizacijske postopke in daje jasna navodila, prilagojena zmožnostim učencev,
- je pozoren na izključene in jih nevsiljivo vključuje ter individualizira pristop,
- uporablja učne metode, ki podpirajo angažirano učenje in aktivnost učencev, vzbujajo njihovo zanimanje in spodbujajo njihovo odgovornost za učenje in omogoča pravočasno konstruktivno povratno informacijo (npr. s formativnim spremljanjem),
- izvaja metode skupinskega dela, ki vključujejo učence v dogovarjanje in oblikovanje skupnih pravil varne skupnosti,
- kakovostno komunicira z učenci in si prizadeva za pozitivne in spoštljive odnose, pri čemer je kot odrasli in kot pedagog tisti, ki je za zgled (tudi ko se učenci tega ne zmorejo držati),
- poskrbi, da pri odstopanju od pravil s strani učencev sledijo dogovorjene posledice in prevzemanje odgovornosti,
- v pravem trenutku poišče podporo svetovalnega delavca ali strokovnega tima za uporabo svetovalnih in vedenjskih metod za učence, ki to potrebujejo.

Ob vodenju učnega procesa je zelo pomembno vodenje razreda kot skupine, zlasti naslednje aktivnosti:

- Vstop v razred oz. sprejem učencev.
- Nastop („spodbudna odločnost“).
- Umirjanje, pridobivanje pozornosti.
- Ureditve razreda in sedežnega reda za varnost, učinkovito učenje in vodenje.
- Smiselna umestitev aktivnih in sodelovalnih oblik, obvladovanje le-teh.
- Učinkovita priprava učencev na delo.
- Razumljivo, postopno pojasnjevanje pomembnih informacij, navodil, postopkov ter možnost razjasnjevanja .
- Obvladovanje smiselnih in tekočih prehodov (pri pouku) ter premikov.
- Sooblikovanje smiselnih pravil, izpostavljenih na vidnem mestu, sklicevanje nanje.

- Spremljanje vseh učencev, celotnega dogajanja.
- Pozornost na potencialne težave in učno / vzgojno zahtevne učence ali skupine.
- Prilagajanje načinov vključevanja učencev glede na njihove potrebe.
- Premišljena uporaba signalov (očesni stik, približevanje, ne-verbalno).

Učinkovito vodenje skupine zmanjša možnost pojava neželenega vedenja, vseeno pa se to pri posameznikih lahko pojavi. V takih primerih nekaterim učencem pomaga, da jih spomnimo na pravila, nekateri pa za take ukrepe niso dostopni, zato je potreben drugačen pristop.

b) Formativno spremljanje

Formativno spremljanje poudarja pomen pridobivanja raznolikih dokazov o učenju in pridobljenem znanju (pisni, likovni, tehnični, praktični in drugi izdelki, projektno delo in nastopi učencev), ki jim omogočajo, da lahko znanje pokažejo tudi na način, ki jim najbolj ustreza, pri čemer ne pokažejo le, kaj vedo, ampak tudi, kako snov razumejo in kaj znajo narediti (uporabo znanja, spretnosti, reševanje problemov, ustvarjalnost ...). S formativnim spremljanjem učitelj omogoča učencem soustvarjanje učnega procesa (namenov učenja, kriterijev uspešnosti, osebnih ciljev, zastavljanje vprašanj, samovrednotenje, vrstniško vrednotenje itd.), kar vodi k aktivnejši vlogi učencev ter h kakovostnemu in trajnejšemu znanju. Učenci vrednotijo svoje delo in so deležni kakovostnih povratnih informacij tako s strani učitelja kot sošolcev z namenom izboljševanja učenja (ugotavljanja, v kolikšni meri so dosegli zastavljene cilje) ter izboljševanja dosežkov. Izdelki so učni dokazi, ki jih učenci praviloma hranijo v svojem portfoliju. Dokazi o učenju niso ovrednoteni z delnimi ocenami, plusi, minusi in drugimi simboli, ampak izključno s kvalitativnimi povratnimi informacijami, ki so zapisane na izdelkih ali podane v ustni obliki, pri čemer ima odnos med učiteljem in učenci pomemben motivacijski učinek.

Ključna sprememba je spremenjena vloga učitelja, saj:

- so v središču učnega procesa učenci;

- učenci prevzemajo odgovornost za svoje učenje;
- je pomembna skrb za individualni napredek vsakega učenca;
- učenci vedo, kje so (kakšno je njihovo trenutno znanje);
- učenci vedo, kam gredo (poznajo namene učenja);
- učenci vedo, kako bodo tja prišli (kaj bodo morali narediti, da jim bo to uspelo) in
- učitelj učenca podpira in usmerja v učnem procesu s kakovostnimi povratnimi informacijami.

Kako?

S poukom, ki sledi načelom formativnega spremljanja:

- učenci skupaj z učiteljem oblikujejo namene učenja in kriterije uspešnosti;
- učenci postavljajo vprašanja;
- učenci so deležni/podajajo kakovostne povratne informacije;
- učenci vrednotijo delo sošolcev – vrstniško vrednotenje (medsebojne povratne informacije);
- učenci vrednotijo svoje delo – samovrednotenje;
- učenci pridobivajo raznolike dokaze.

Zakaj?

Za izboljševanje učnih pristopov, dvig dosežkov in zavzetosti za učenje:

- učenci vedo, kaj se bodo učili, zakaj in kdaj bodo uspešni;
- vprašanja so naravna pot učenja in posredni kazalnik kakovosti pouka;
- učenci se učijo s postavljanjem vprašanj in iskanjem odgovorov nanje;
- učencem so v pomoč tudi v fazi razmisleka in samospraševanja o lastnem učenju;
- kakovostne povratne informacije imajo velik učinek na izboljšanje dosežkov, ker učencem povedo, kje so in kaj bodo morali narediti, da bodo še uspešnejši;
- podane so na način, da spodbujajo razmišljanje;
- kakovostne povratne informacije spodbujajo globlje učenje;
- z vključitvijo v vrstniško vrednotenje učenci razvijajo ključne kompetence - samoiniciativnost in podjetnost, učenje učenja, socialne kompetence, transverzalne veščine, kot so kritično mišljenje, ustvarjalnost, reševanje problemov, sprejemanje odločitev, konstruktivno obvladovanje čustev;
- vrstniško vrednotenje spodbuja interakcijo med učenci, bogati učne dejavnosti in spodbuja globlje učenje;
- samovrednotenje spodbuja motivacijo za učenje, razvoj kritičnega mišljenja, globlje učenje in učenje učenja;
- učenci prevzamejo odgovornost za svoje učenje, načrtujejo svoj nadaljnji proces učenja, kar vodi k izboljšanju rezultatov;
- s samovrednotenjem učenci razvijajo kritično mišljenje, metakognitivne spretnosti in globlje razmišljanje, kar prispeva k učinkovitejšemu učenju;
- raznoliki dokazi učencem omogočajo, da lahko pokažejo ne le, kaj vedo, ampak tudi, kako razumejo in kaj znajo narediti – uporabo znanja, spretnosti, ključne kompetence – reševanje problemov, ustvarjalnost ...) in jih usposablja za reševanje realnih problemov.

c) Elementi formativnega spremljanja

Kot vemo med elemente formativnega spremljanja sodijo nameni učenja in kriteriji uspešnosti, dokazi, povratna informacija, vprašanja v podporo učenju ter samovrednotenje in vrstniško vrednotenje (Holcar Brunauer, idr., 2016).

Pri **namenih učenja** so pomembni cilji, saj mora učitelj skrbno načrtovati pouk in v skladu s tem jasno opredeliti cilje, ki jih je potrebno doseči. Učenci ne razumejo jasno vseh ciljev, saj so strokovno zapisani. Naloga učitelja je učencem razložiti cilje čim enostavneje in njihovi stopnji primerno. Cilje lahko oblikuje skupaj z učenci, kar jim pomaga razumeti, kaj se bodo naučili in kaj se od njih zahteva. Lažje bodo osredotočeni na učno dejavnost, prepoznali bodo usvojena znanja in spretnosti ter prevzeli odgovoren odnos do učenja. S tem bodo učitelji poskrbeli, da bodo učenci zavestno uravnavali proces učenja do končnega cilja in s samostojnim mišljenjem in vedenjem dosegli svoje cilje. Učenci so s tem seznanjeni na začetku šolske ure, vmes pa se k njim večkrat vrnejo. Učitelj mora paziti, da so ti nameni učenja jasno postavljeni in realistični, razumljivi otrokom, zapisani na vidnem kraju, kjer jih lahko vidijo vsi učenci, osredotočeni na učenje, ne samo na neko dejavnost.

Pomembni so tudi **kriteriji uspešnosti**, saj tako učenci vedo, ali so dosegli namen učenja in kakšna je njihova uspešnost. Učenci skupaj z učiteljem ovrednotijo dosežke glede na kriterije uspešnosti. Pri oblikovanju le-teh morajo biti pozorni na njihovo povezanost z učnimi cilji in standardi znanja; njihovo jasnost, specifičnost, razumljivost. Opisujejo naj znanje, učenje, razumevanje, spretnosti. Zapisani naj bodo v prvi osebi ednine in naj se osredotočajo na proces učenja, ne le na končen izdelek. Pri oblikovanju kriterijev sodelujejo tudi učenci, učitelji pa jim pomagajo z vprašanji, namigi, spodbudami, ki se nanašajo na učenje, Na podlagi kriterijev učenci presodijo uspešnost svojega učenja in napredovanja. Učenci tako lahko s pomočjo kriterijev presojajo, kako uspešno je njihovo učenje in kako napredujejo glede na zastavljen cilj. Učenec pa si lahko odgovori na vprašanje, kako vem, da sem dosegel učne cilje.

Kaj je pridobil učenec, ko je zapisal cilje in kriterije uspešnosti?

Učenec se zaveda, kaj mora znati, razumeti, narediti, kaj se mora še naučiti, vedel bo povedati, kje še potrebuje pomoč.

Kaj pridobi učitelj?

Učitelj doseže, da se odgovornost za znanje prenese tudi na učence. Učitelj na podlagi kriterijev uspešnosti lažje poda povratno informacijo in ovrednoti dokaze o učenju glede na oblikovane kriterije uspešnost.

Učitelj skozi celoten proces ugotavlja in **zbira podatke** o učenčevem predznanju, učenju in dosežkih, čemur pravimo dokazi, saj učitelj s pomočjo le-teh prilagodi proces poučevanja in učenja, učne dejavnosti, oblike in metode dela. Poznamo različne vrste dokazov, ki jih lahko pridobimo s

pogovori med poukom (vprašanja in odgovori, samovrednotenje, vrstniško vrednotenje, refleksije učencev), z opazovanjem (delo učencev v skupini in njihov doprinos k skupini, načrtovanje in izvajanje dejavnosti učencev, razvoj zmožnosti učencev) ali glede na učenčeve izdelke (digitalne predstavitve, vizualne predstavitve, ustne predstavitve, pisna besedila). Dokazi se lahko shranjujejo v portfoliu, ki predstavlja napredek učencev na podlagi kriterijev uspešnosti. Dokaze zbiramo, da ugotovimo, kakšna je razlika med učenčevim že pridobljenim znanjem in želenim učnim dosežkom. Učitelj mora sprti preverjati razumevanje učencev, kar pa naredi s pomočjo uporabe znanja v novih situacijah. **Dokazi** se zbirajo v vseh fazah učnega procesa, v različnih situacijah, pri tem pa najprej ugotovimo predznanje učencev, njihove izkušnje, prepričanja o ciljih in učenju. Pomembno je, da učitelj motivira in spremlja učenje otrok, njihov napredek ter na podlagi dokazov presoja o njihovem znanju in nadaljnjem delu.

Ključnega pomena pri formativnem spremljanju je **povratna informacija**. Kakovostna povratna informacija mora biti pravočasna, pogosta, dana ob pravem času, konkretna, izhajati mora iz namena in kriterijev in mora vsebovati učiteljeve predloge za izboljšavo. Ko so učenci v prvi fazi učenja, je sprotna povratna informacija najbolj koristna, saj učenci v tej fazi naletijo na prve ovire. Ko pa so učenci že starejši in samostojnejši, lahko dobijo povratno informacijo z zamikom, vendar mora biti ta podana v pravem trenutku in na ustrezen način. Zelo pomembno je, da učitelj vsa spoznanja, ki jih pridobi med poukom, izkoristi za nadaljnje načrtovanje, svoje namene pa pojasni tudi učencem, da bodo lažje razumeli. Pri podajanju razumljive in jasne povratne informacije mora učitelj razmisliti, ali učenci dobro razumejo cilje in kriterije uspešnosti, še posebej, če ne sodelujejo pri oblikovanju le-teh. Če učenec dobro razume, kaj je potrebno za njegovo uspešnost, bo lažje razumel tudi povratno informacijo učitelja in njegove predloge za izboljšavo ter nadaljnje delo. Najbolje je, da si učenec zastavi tudi svoje lastne cilje in kriterije uspešnosti, saj bo zanj nadaljnje učenje veliko bolj smiselno in motivirano. Bolj kot pogostost podane povratne informacije sta pomembnejša kakovost in način izražene povratne informacije, saj učencu veliko več pomeni, da dobro razume, kaj mu želimo povedati, kot to, da mu večkrat povemo nekaj, česar ne razume in si ne zna s tem pomagati. Učencem je zelo pomembno, da je povratna informacija konkretna in se nanaša na neko točno določeno stvar oz. izdelek, saj se tako izognemo morebitnim nesporazumom. Pri podajanju povratne informacije je potrebno paziti, da se komentar nanaša na kakovost izdelka in ne na osebo. Nazadnje, ko učitelj upošteva vse prej naštetosti lastnosti kakovostne povratne informacije, pa ta doseže želeni učinek takrat, ko vsebuje komentar, ki učenca usmeri v nadaljnje delo. Če povzamemo, mora učitelj pri dajanju kakovostne povratne informacije izpostaviti dosežek, se navezati na konkretno značilnost učenčevega dosežka ter nakazati možnost izboljšave. Učitelj se mora zavedati, da ne daje le on povratne informacije. Tudi učenci učitelju pošiljajo povratno

informacijo o njegovem vedenju, postopkih in odnosih. Povratna informacija je lahko besedna, nebesedna, pozitivna, negativna ali nevtralna. V učnem procesu gre za stalno iskanje, dajanje in sprejemanje informacij med učiteljem in učenci ter med učenci samimi. Učenci želijo od učitelja izvedeti tudi to, kaj si misli učitelj o povedanem, ali deluje v skladu z nasveti, ki jih daje, kaj si misli o njih samih, kakšna so njegova stališča do njih. Ne pričakujejo le informacij o vzgojnih in izobraževalnih sporočilih. Učenci stalno dobivajo neverbalne povratne informacije od učiteljev, ki pa si jih včasih lahko napačno predstavljajo, zato jih je potrebno še ubesediti, da učenci resnično dobijo pravo, jasno in razumljivo povratno informacijo.

Naslednji element formativnega spremljanja so **vprašanja**, ki so v podporo učenju. Pojavljajo se skozi celoten učni proces, saj skušamo z njimi doseči učenčevo soudeleženo v procesu pouka, kar je velikega pomena. Ko želimo učencem nekaj razložiti in želimo doseči večji učinek, jim zastavimo vprašanje ali vključimo vprašanje v dejavnost, ki jo izvedemo. Ta vprašanja morajo biti dobro premišljena in načrtovana, saj le tako lahko dosežemo učinkovit učni proces in namene učenja. Za vsako dejavnost (praktično delo, delo z besedili, diskusija ...) moramo razmisliti, kakšna vprašanja bomo zastavili, kaj želimo doseči z vprašanji, ali z njimi preverjamo učenčevo razumevanje in odpiramo pot do širšega razmisleka. Z vprašanji želimo ugotoviti učenčevo predznanje, njihovo razmišljanje, interese, prav tako pa lahko ugotovimo njihove napačne predstave in razumevanja o določenih pojmi, ki pa jim moramo čimprej spremeniti. Tako lahko učitelj naprej načrtuje pouk in ga prilagaja potrebam učencev. Vprašanja učence tudi spodbujajo k razmisleku in učenju, s tem pa k opazovanju, razčlenjevanju, sklepanju, analiziranju, povezovanju, kritičnosti, zamišljanju novega, ustvarjalnosti ... Pomagajo nam ugotoviti razumevanje učencev in kako se učijo. Z njimi dobimo vpogled v miselni proces in učno pot učencev, z njimi lahko podpiramo učenca pri usvajanju novega znanja in doseganju namenov učenja. Preden učitelj pripravi vprašanja, mora vedeti, katere so značilnosti dobrih vprašanj. Ta načrtno spodbujajo razmišljanje in učni proces učenca, pomagajo učencu usvojiti določen cilj, omogočajo vpogled v učenčevo razmišljanje ter njegovo spremljanje. Pri tem se lahko učitelj pravočasno odzove in vodi učenca do potrebnega razvoja. Primerna so odprta vprašanja, saj le-ta spodbujajo mišljenje, raziskovanje, iskanje različnih odgovorov, ponujajo učencu celovit odgovor, učni napredek ter s tem krepijo njegovo samozaupanje. Učitelju pa odprta vprašanja ponujajo velik obseg informacij, s katerimi si lahko pomaga pri načrtovanju in lahko bolje spozna učenčevo mišljenje; s tem pa vse njegove slabosti in prednosti.

Med elemente formativnega spremljanja sodita tudi **samovrednotenje in vrstniško vrednotenje**. Prav tako je zelo pomembno med vrstniško vrednotenje dosežkov, s tem si lahko učenci med seboj pomagajo, pridobijo kup koristnih informacij in dobijo vrstniško oceno, ki je del končnega ocenjevanja. Samovrednotenje pomeni sposobnost, da realno presodimo lasten uspeh, to pa lahko

učitelj naredi v dveh korakih: 1. učenci pregledajo dokaze o doseganju učnih ciljev, jih analizirajo in primerjajo s kriteriji uspešnosti; 2. sami presodijo, ali so dosegli učne cilje (namene učenja), v kolikšni meri so jih dosegli, ali je njihov način učenja dovolj učinkovit, in ali bi bilo potrebno v prihodnje kaj spremeniti in narediti drugače, da bi dosegli cilje. O vrstniškem vrednotenju govorimo takrat, ko učenec dobi povratno informacijo od svojih sošolcev, ko ti analizirajo njegove dosežke. Pri pouku mora učitelj nameniti pozornost **samovrednotenju** in vrstniškemu vrednotenju, saj preko teh dveh elementov učitelj pridobi pomembne informacije za načrtovanje pouka, učenci pa razvijajo zmožnost kritičnega mišljenja in argumentiranja. V procesu samovrednotenja se učenci naučijo oceniti nalogo, ki jim je dana, in ovrednotiti, kako so bili učinkoviti in kakšen je bil njihov rezultat. Tako se naučijo prevzeti nadzor nad svojo uspešnostjo, kar pa povečuje njihovo samozavest, ki je velikega pomena. Te strategije soočanja z nalogo počasi prenesejo na ostala področja v življenju in tako se postopoma urijo ter postajajo vse boljši. Naučijo se prevzemati odgovornost za svoja dejanja in odločitve, samostojno se odločajo o sebi, postajajo čedalje bolj neodvisni od drugih, tako pa postajajo zrelejši osebnosti. V procesu **vrstniškega vrednotenja** se učenci naučijo podati povratno informacijo, da pa jo lahko primerno podajo, morajo razumeti cilje in kriterije uspešnosti. Prav tako se naučijo opazovati druge, sprejemati njihovo mnenje, spoštovati različnost in razvijati lastno subjektivnost. Naučiti se morajo poslušati povratne informacije. S tem, ko dajejo dobro povratno informacijo drugim, pa lahko pomembno vplivajo nanje ter na njihov celovit razvoj.

Samovrednotenje temelji na dobro izpeljanih predhodnih fazah samoregulacijskega učenja, kamor sodijo učni nameni in kriteriji uspešnosti. Vsebuje kvalitativno analizo učenja in dosežkov, pri čemer se učenec vedno vpraša, kaj že dosega in česa še ne, in kaj bo napravil, da bodo vsi cilji doseženi. Vključuje tudi vrednotenje kakovosti učenja, kar pomeni učenčevo analiziranje svojega načina učenja. Kakovostno učenje zajema strategije pred, med in po učenju. Učenec ve, da mora: 1. pred učenjem pripraviti vse potrebne stvari za učenje, si zastaviti jasne cilje, izbrati primerno strategijo učenja ter pripraviti časovni načrt učenja; 2. med učenjem povzema bistvo, ga povezuje s svojim predznanjem; za nerazumljive stvari skuša poiskati pomoč; ugotavlja, ali njegovo učenje poteka uspešno, če ne, spremeni učno strategijo; zmore znova poiskati motivacijo, če jo izgubi med učenjem; 3. po učenju dobro presodi, ali je bilo učenje uspešno in je dosegel željene cilje in uspeh. Pomembno je, da učitelj učence spodbuja k čimbolj samostojnemu načrtovanju učnih strategij, s katerimi bodo doseženi nameni učenja, se z učenci pogovarja o različnih načinih učenja in jih skupaj z njimi analizira, ustvarja pogoje, kjer se učenci naučijo kakovostno ovrednotiti svoje učenje. Učenci so si med seboj zelo različni, zato nekateri potrebujejo več pomoči, drugi manj. Naloga učitelja je, da

vsem nameni zadostno količino pomoči, glede na njihove potrebe. Učenci lahko vplivajo na količino, kakovost učenja in samo motivacijo, ne morejo pa vplivati na zahtevnost in obseg učne snovi, vprašanja pri ocenjevanju in datume ocenjevanja. Od učenca je odvisno, katerim dejavnikom bo pripisal svoj neuspeh, to pa se bo kasneje odražalo na njegovih nadaljnjih dosežkih. Zato je naloga učitelja, da takšnim učencem pomaga poiskati povezavo med dosežki in kakovostjo njihovega učenja.

Pri vrstniškem vrednotenju mora biti učitelj pozoren, da sodelovalno učenje pravilno vključuje v pouk, saj se na ta način učenci lahko zelo veliko naučijo drug od drugega. Brez zaupanja in podpore v razredu vrstniško vrednotenje ne bo uspešno, saj je potrebno poučiti učence o pomenu povratne informacije. Vedeti morajo, da povratna informacija ni kritika, temveč služi kot pomoč za doseganje njihovih ciljev. Učitelj naj se z učenci pogovarja o tem, jih spodbuja k pozitivnemu sprejetju povratne informacije in prilagaja način povratne informacije glede na učenčevo doživljanje le-te. Preden jo podajo drugim, se morajo naučiti, kako jo podati in na kakšen način. Biti mora informativna in spodbudna, vsebovati mora jasne komentarje, spodbudne besede, pri čemer je učenčev najboljši zgled učitelj, saj se od njegovih povratnih informacij največ naučijo. Če učitelj uspešno vodi učence pri izvajanju samovrednotenja in vrstniškega vrednotenja, oboji pridobijo znanje in izkušnje. Učenci pridobijo nadzor nad svojim uspehom, naučijo se dobro načrtovati in izvesti pot do cilja, prevzeti odgovornost za svoje odločitve ter znajo podati kakovostno povratno informacijo. Učitelj s tem pridobi motivirane učence z voljo do učenja, povratno informacijo o dosežkih učencev, njihovi motivaciji, nadzoru in razmišljanju. Učitelj postane zgled učencem, s pomočjo katerega pridejo do zelenega cilja.

Ker je bila anketa izvedena preko spleta v obliki lka.si so se vsi podatki zbrali elektronsko (ločeno za učence in učitelje). Vse zbrane zbirnike od učencev in učiteljev je ravnateljica zbrala in predstavila grafično. Tim jih je evalviral. Na pedagoški konferenci (februar 2023) so si strokovni delavci pogledali grafično predstavitev rezultatov in podali svoje mnenje oz. komentarje na posamezne rezultate.

1.5.1. Rezultati, posledice oz. učinek izvajanja dejavnosti

Anketo so izpolnjevali učenci od 1. do 9. razreda (188 učencev oz. 84,75 %) in učitelji (14 oz. 70 %).

a) Analiza vprašalnika; grafi – učenci

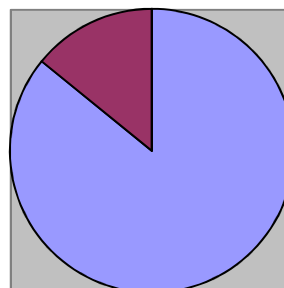
Zbirnik za učence od 1. do 5. razreda in od 6. do 9. razreda:

Izpolnilo vprašalnik:

Razred (vsi)	Dečki - izpolnili	Deklice - izpolnile
1. A - 21	11	10
2. A - 22	11	10
3. A - 18	7	10
3. B - 17	8	8
4. A - 17	10	7
5. A - 25	11	12
SKUPAJ: 115 od 120	58	57
95,80 %		

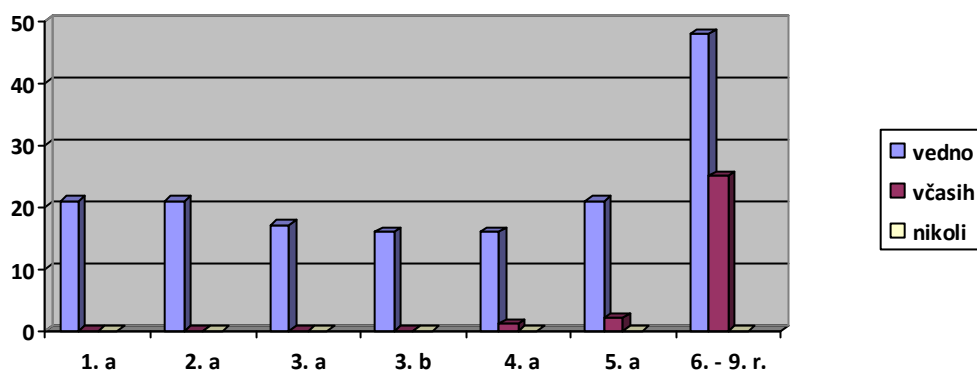
Razred (vsi)	Dečki - izpolnili	Deklice - izpolnile
6. A - 15		
6. B - 15		
7. A - 22		
8. A - 19		
9. A - 28		
SKUPAJ: 73 od 99	38	35
73,70 %		

188 učencev oz. 84,75 % učencev je izpolnilo anketni vprašalnik, od tega 96 dečkov in 92 deklic. Od 1 do 5. razreda 95,80 %, od 6. do 9. razreda pa 73,70 %.

1. Ali preden pričnete z delom v skupini, dobite od učitelja jasna navodila?

Razred	VEDNO	VČASIH	NIKOLI
1. a	21	0	0
2. a	21	0	0
3. a	17	0	0
3. b	16	0	0
4. a	16	1	0
5. a	21	2	0
6. - 9. r.	48	25	0

Učenci od 1. do 5. razreda pred delom v skupini dobijo vedno jasna navodila. 65,75 % učencev od 6. do 9. razreda pa meni, da vedno dobijo navodilo, 34,25 % pa da samo včasih dobijo navodila za delom v skupini.

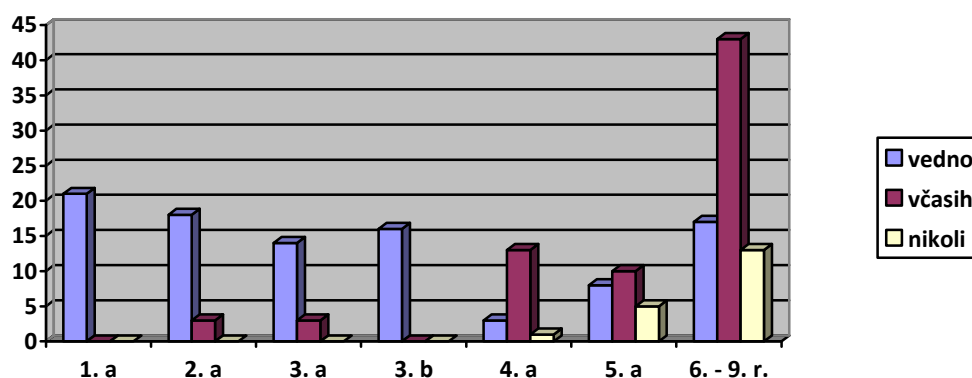
2. Se ti zdi pomembno, da navodila in podatke v besedilu poiščeš s pomočjo označevalnika ali barvic?

Razred	Da	Ne
1. a	21	0
2. a	21	0
3. a	17	0
3. b	16	0
4. a	17	0
5. a	17	6
6. – 9. r.	49	24

Učencem je pomembno, da si podatke v besedilu označijo s pomočjo označevalnika oz. z barvicami. 32,87 % učencem (od 6. do 9. razreda) pa se označevanje ne zdi pomembno.

3. Ali si označiš pomembne podatke v navodilih in pri učenju snovi z označevalnikom?

Razred	VEDNO	VČASIH	NIKOLI
1. a	21 Sledijo s prstki.	0	0
2. a	18	3	0
3. a	14	3	0
3. b	16	0	0
4. a	3	13	1
5. a	8	10	5
6. – 9. r.	17	43	13

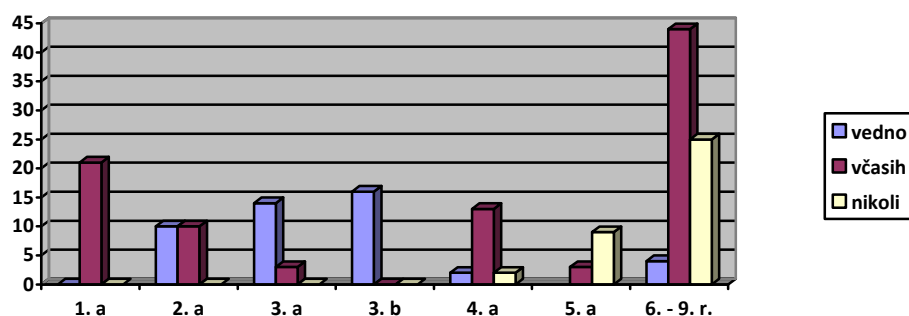

Zlasti učenci prve triade si vedno pomembne podatke v navodilih označijo z označevalnikom. Skoraj 60 % učencev od 6. do 9. razreda si samo včasih označi pomemben podatke v navodilih z označevalnikom, 18 % pa nikoli.

4. Ali v šoli med sošolci, doma še sam izboljšuješ svoje delo (večkrat ista naloga)? Iz podatkov sestaviš miselni vzorec?

Razred	VEDNO	VČASIH	NIKOLI
1. a	0	21	0
2. a	10	10	0
3. a	14	3	0
3. b	16	0	0

4. a	2	13	2
5. a	3	9	9
6. – 9. r.	4	44	25

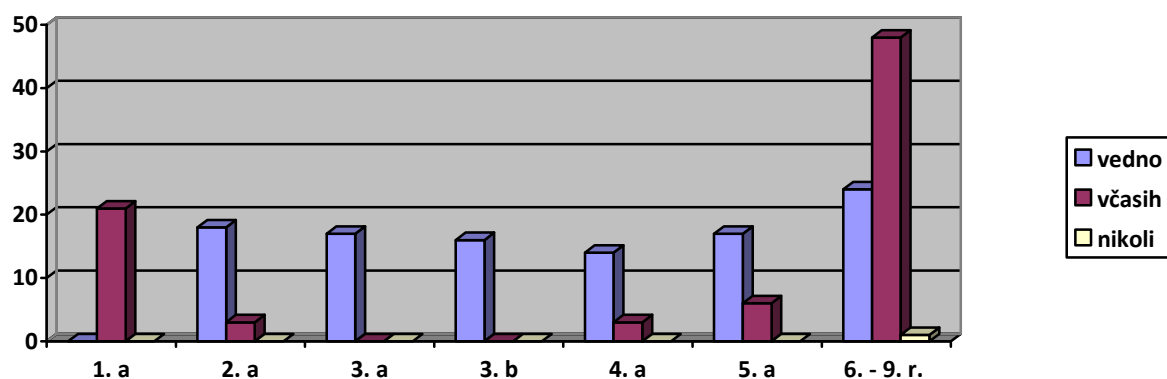

Zlasti učenci 3. razreda si vedno sami izboljšujejo svoje delo s pomočjo miselnih vzorcev, ostali učenci pa občasno.

34 % učencev od 6. do 9. razreda si ne pomaga pri učenju s pripravo miselnih vzorcev, oz. doma vadi še iste vrste nalog, 60 % pa občasno.

5. Ali veš, kje boš določeno znanje uporabil?

Razred	VEDNO	VČASIH	NIKOLI
1. a	0	21	0
2. a	18	3	0
3. a	17	0	0
3. b	16	0	0
4. a	14	3	0
5. a	17	6	0
6. – 9. r.	24	48	1

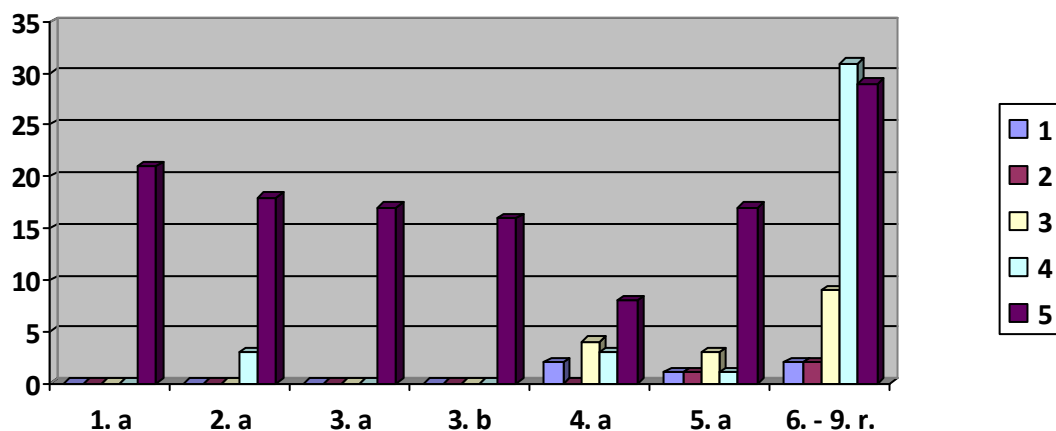

Večina učencev ve, kje bodo določeno znanje uporabili.

6. Oцени od 1 do 5 (pri tem pomeni 5 najvišjo oceno), kako smiselno se ti zdi, da poznaš kriterije ocenjevanja pred ocenjevanjem.

Razred	1	2	3	4	5
1. a	0	0	0	0	21
2. a	0	0	0	3	18
3. a	0	0	0	0	17
3. b	0	0	0	0	16

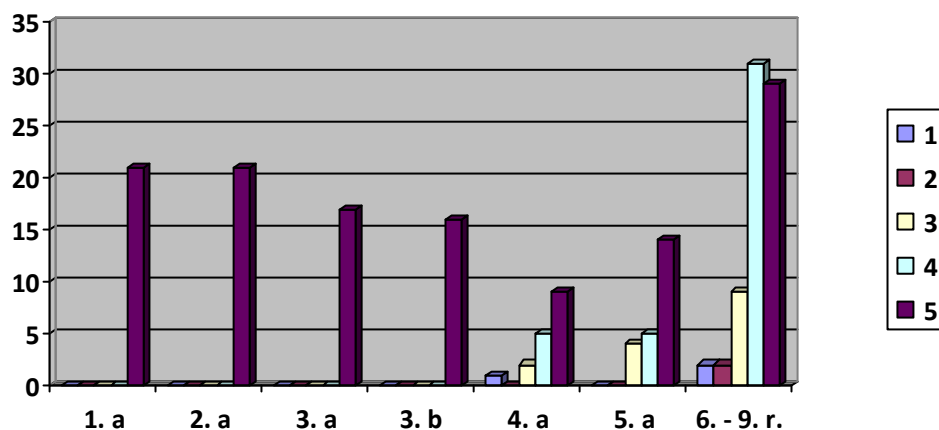
4. a	2	0	4	3	8
5. a	1	1	3	1	17
6. – 9. r.	2	2	9	31	29

Učencem se zdi zelo pomembno, da poznajo kriterije ocenjevanja pred ocenjevanjem znanja.

7. Pri koliko predmetih ti bo v življenju, ko boš odrasel, pridobljena snov koristila?

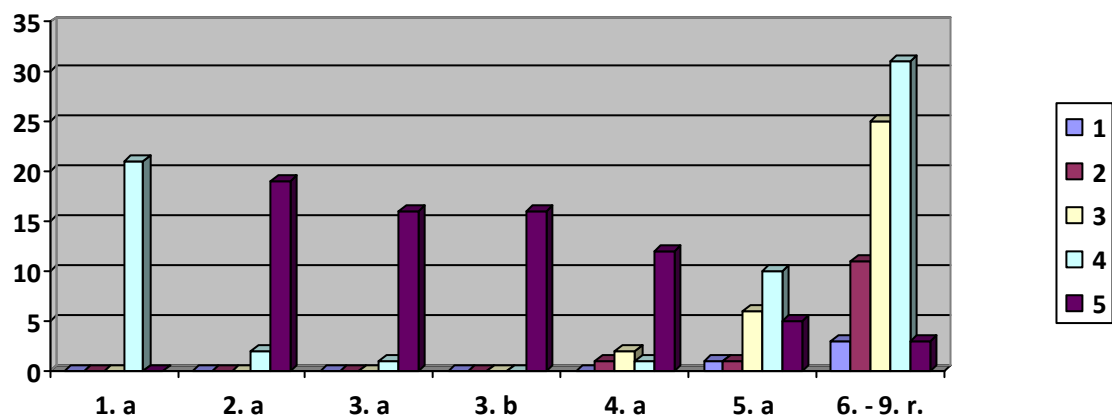
Razred	Pri nobenem predmetu	1	2	3	4	5	Pri vseh predmetih
1. a		0	0	0	0	21	
2. a		0	0	0	0	21	
3. a		0	0	0	0	17	
3. b		0	0	0	0	16	
4. a		1	0	2	5	9	
5. a		0	0	4	5	14	
6. – 9. r.		2	2	9	31	29	

Učenci menijo, da jim bo pri večini predmetov, ko bodo starejši, koristila.

8. Kakšen se ti zdi pouk v šoli?

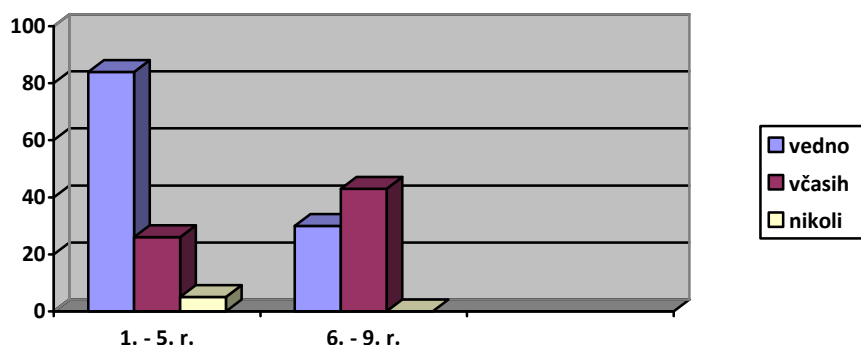
Razred	Zelo dolgočasen	1	2	3	4	5	Zelo zanimiv in hitro mine
1. a		0	0	0	21	0	
2. a		0	0	0	2	19	
3. a		0	0	0	1	16	
3. b		0	0	0	0	16	
4. a		0	1	2	2	12	
5. a		1	1	6	10	5	
6. – 9. r.		3	11	25	31	3	

Zlasti učencem prve triade se zdi pouk v šoli zanimiv in jih hitro mine. Manj zanimiv je učencem od 5. do 9. razreda. 20 % učencem se pouk ne zdi zanimiv in so podali oceno manjšo od 3.

9. V razredu se počutim sprejetega in upoštevanega.

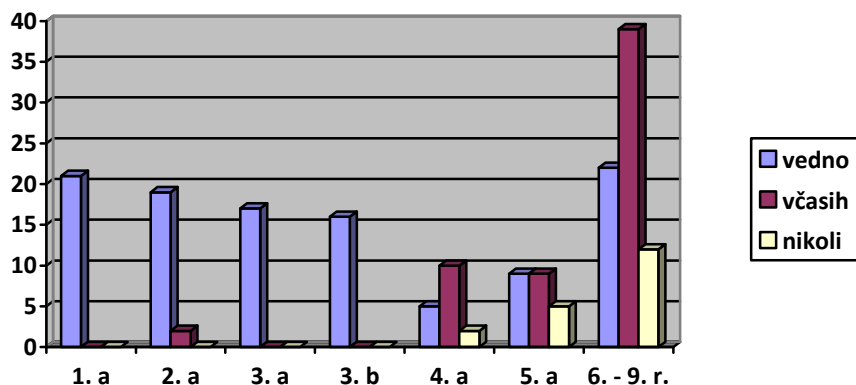
Razred	VEDNO	VČASIH	NIKOLI
1. – 5. r.	84	26	5
6. – 9. r.	30	43	0

Učenci prve triade se vedno čutijo sprejetega in upoštevanega v razredu, manj pa učenci 4. in 5. razreda. 60 % učencev od 6. do 9. razreda se ne počuti v razredu vedno sprejetega in upoštevanega.

10. Ali ti ob koncu predelanega učnega sklopa kriteriji uspešnosti pomagajo pri učenju in imaš posledično zato tudi boljšo oceno?

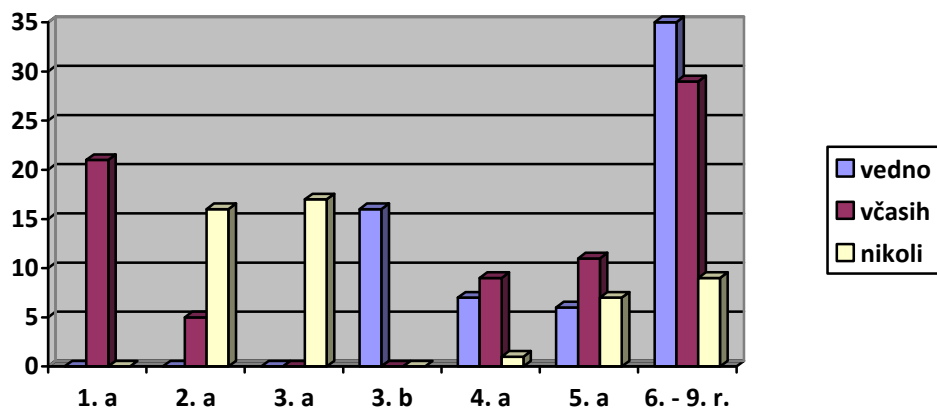
Razred	VEDNO	VČASIH	NIKOLI
1. a	21	0	0
2. a	19	2	0
3. a	17	0	0
3. b	16	0	0
4. a	5	10	2
5. a	9	9	5
6. – 9. r.	22	39	12

Učencem kriteriji uspešnosti ob koncu učnega sklopa pomagajo pri učenju in menijo, da je tudi ocena zato boljša.

11. Kako pogosto se šele po preverjanju začneš pripravljati na ocenjevanje znanja?

Razred	VEDNO	VČASIH	NIKOLI
1. a	0	21	0
2. a	0	5	16
3. a	0	0	17
3. b	16	0	0
4. a	7	9	1
5. a	6	11	7
6. – 9. r.	35	29	9

Nekaj učencev se prične na ocenjevanje znanja pripravljati šele po poverjanju znanja. To bolj izvajajo učenci 4. in 5. razreda. 48 % učencev od 6. do 9. razreda pa se šele po preverjanju znanja prične pripravljati na ocenjevanje.

b) Analiza vprašalnika; grafi - učitelji

Izpolnilo vprašalnik **14 (70 %)** učiteljev (1. triadi 6, 2. triadi 2, 3. triadi 6).

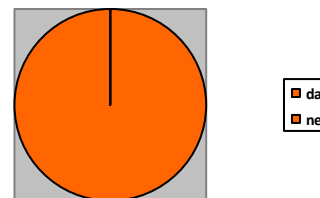
1. Ali pred delom v skupini skupaj z učenci oblikuješ jasna navodila za delo?

VEDNO	12
VČASIH	2
NIKOLI	0

Večina učiteljev vedno skupaj z učenci oblikuje jasna navodila za delo.

2. Se ti zdi pomembno, da učenec samostojno najde podatke in sestavi svoj miselni vzorec s temi podatki (kot podlaga za lažje učenje) ?

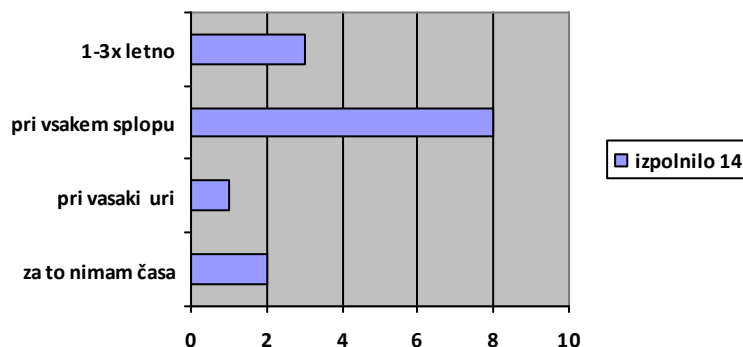
a) da 14 b) ne 0

Vsi učitelji menijo, da je smiselno, da učenec samostojno najde podatke in sestavi svoj miselni vzorec.

3. Kolikokrat izvajaš pouk, kjer učenci drug drugemu povedo, kaj je dobro, kje lahko znanje izboljša, pri naslednji uri pripovedujejo, kaj so izboljšali, kaj so se naučili in nadgradijo to znanje s pomočjo dela v skupinah?

za to nimam časa	2
pri vsaki uri	1
pri vsakem sklopu	8
1- 3x letno	3

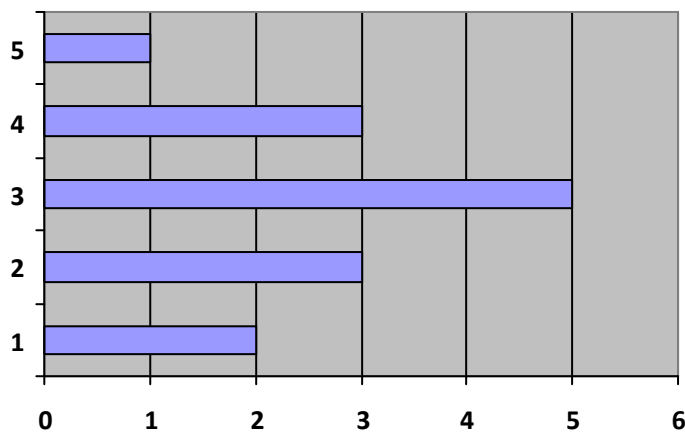

57 % učiteljev pri pouku izvaja vrstniško vrednotenje ob zaključku učnega sklopa.

4. Glede na rezultate preverjanj oceni od 1 do 5 (pri tem pomeni 5 najvišjo oceno), kako kvalitetno se učenci pripravijo na pisno preverjanje pred ocenjevanjem.

1 2 3 4 5

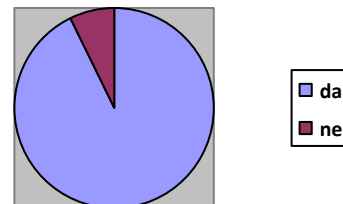
1	2
2	3
3	5
4	3
5	1

Večina učiteljev meni, da se učenci ne pripravljajo kvalitetno na pisno preverjanje znanja pred ocenjevanjem.

5. Ali meniš, da snov, ki jo poučujemo, premalo vnašamo v prakso? Oz. imaš občutek, da se učenci ne zavedajo praktične pomembnosti znanja in da se učijo samo zaradi ocen?

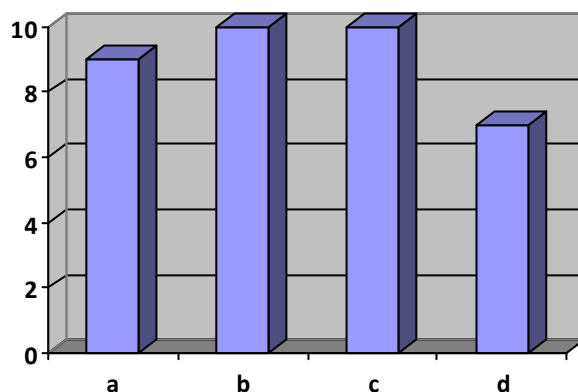
da	ne
13	1
92,86 %	7,14 %

92,86 % učiteljev meni, da se učenci učijo zaradi ocen. Snov, ki pa jo poučujejo pa jo tudi premalo vnašajo v prakso.

6. Čemu v razredu poleg rednega dela še posvetiš veliko pozornosti? (možnih več odgovorov)

a) reševanju konfliktov in disciplinskih težav	9
b) skrbi za dobro počutje učencev v razredu	10
c) skrbi za posebne potrebe, primanjkljaje ter individualiziran pristop do teh učencev	10
d) skrbi za ureditev razreda	7

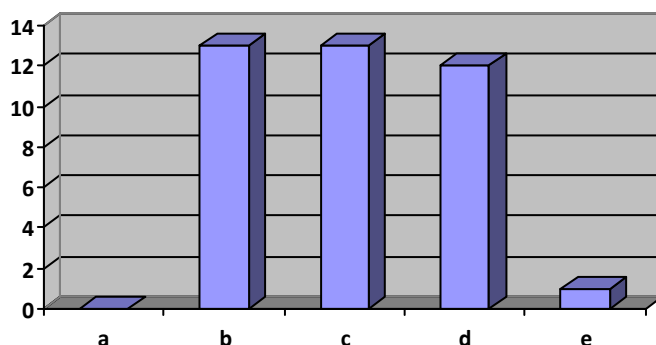

Učitelji (70 %) skrbijo za dobro počutje v razredu, skrbijo za učence s primanjkljaji ter izvajajo individualiziran pristop. Pozornost namenijo tudi reševanju konfliktov in disciplinskih težav (64 %). 50 % učiteljev poskrbi za ureditev razreda.

7. Kaj kot učitelj narediš za pozitivno klimo med sodelavci?

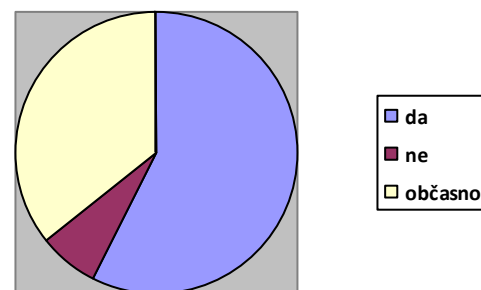
a) Nič, saj sem mnenja, da tega v našem kolektivu ne potrebujemo.	0
b) Do svojih sodelavcev sem prijazen/prijazna.	13
c) Sprejemam mnenja drugih in jih ne jemljem osebno.	13
d) Znam se opravičiti in opravičilo tudi sprejeti.	11
e) Drugo: pogovarjam oz. dogovarjam se, izogibam se konfliktom oz. jih rešujem na miren način	1

93 % učiteljev je do svojih sodelavcev prijazen, sprejema mnenja drugih, 79 % se jih zna opravičiti in pa sprejeti opravičilo sodelavca.

8. Imaš občutek, da dovolj narediš za svojo strokovno in osebno rast?

da	8	ne	1	občasno	5
----	---	----	---	---------	---

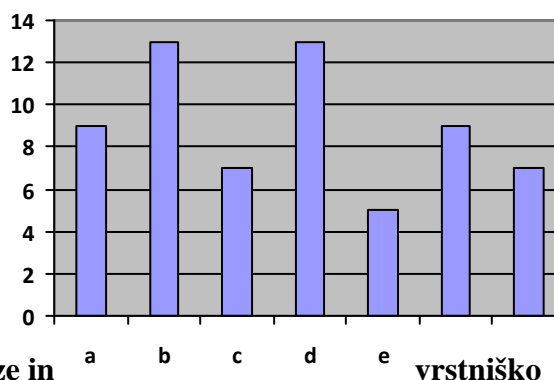

57 % učiteljev poskrbi za svojo strokovno in osebno rast.

9. V svoje delo vključujem naslednje elemente formativnega spremljanja (možnih več odgovorov):

a) namene učenja	9
b) kriterije uspešnosti	13
c) dokaze	7
d) povratno informacijo	13
e) vprašanja v podporo učenju	5
f) samovrednotenje	9
g) vrstniško vrednotenje	7

93 % učiteljev vnaša v svoje delo kriterije uspešnosti in povratno informacijo, 64 % namene učenja in samovrednotenja, 50 % dokaze in vrednotenje, 36 % pa vprašanja v podporo učenju.

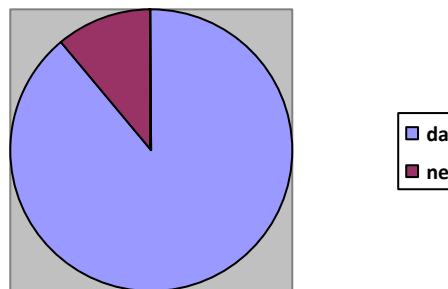

10. Ali izvajaš samoevalvacijo?

Da	9	Ne	5
----	---	----	---

Če jo na kakšen način?

64 % učiteljev izvaja samoevalvacijo.

Odgovori učiteljev:

- Analiziram preverjanje in rezultate primerjam z rezultati ocenjevanja. Učence ob koncu šolskega leta anketiram o svojem delu (2x).
- S samorefleksijo.
- Učenec se oceni, če je zadovoljen z osvojenim znanjem, če ga razume tako, da ga lahko posreduje naprej ali ga praktično uporabi v drugačnih okoliščinah.
- S pomočjo povratne informacije učencev.
- Občasno si zapišem, kaj se je zelo obneslo in kaj ni bilo dobro (pri izstopanjih), da lahko v prihodnje to uporabim ali ne.
- Po kriterijih uspešnosti in z načinom izboljšave.
- Z analizo ure, kaj bi lahko izboljšala.
- Vsak dan pregledam kaj je bilo dobro in kaj bi lahko izboljšala. To vnesem v prakso. Poučevanje jemljem kot proces in samoevalvacijo enako. Večkrat delam to samoevalvacijo skupaj z učenci – se učimo drug od drugega.

3.1.2. Povzetek

V anketi je sodelovalo 188 učencev oz. **84,75 % učencev** je izpolnilo anketni vprašalnik, od tega 96 dečkov in 92 deklic. Od 1 do 5. razreda 95,80 %, od 6. do 9. razreda pa 73,70 %.

Ena izmed aktivnih oblik dela in večja vključenost v učni proces je skupinsko delo. Učenci preden prično z delom v skupini, dobijo od učiteljev navodilo. Učenci od 1. do 5. razreda menijo, da pred delom v skupini dobijo vedno jasna navodila. 65,75 % učencev od 6. do 9. razreda pa meni, da vedno dobijo navodilo, 34,25 % pa da samo včasih dobijo navodila za delom v skupini. Najboljše je, da ta pravila oblikuje učitelj skupaj z učenci. Ta učna metoda vzbuja zanimanje učencev in spodbuja njihovo odgovornost in omogoča pravočasno povratno informacijo, kar pa je tudi element formativnega spremljanja pouka.

Učencem je pomembno, da si podatke v besedilu označijo s pomočjo označevalnika oz. z barvicami. 32,87 % učencem (od 6. do 9. razreda) pa se označevanje ne zdi pomembno. Zlasti učenci prve triade si vedno pomembne podatke v navodilih označijo z označevalnikom. Skoraj 60 % učencev od 6. do 9. razreda si samo včasih označi pomembne podatke v navodilih z označevalnikom, 18 % pa nikoli. Zlasti učenci 3. razreda si vedno sami izboljšujejo svoje delo s pomočjo miselnih vzorcev, ostali učenci pa občasno. 34 % učencev od 6. do 9. razreda si ne pomaga pri učenju s pripravo miselnih

vzorcev, oz. doma vadi še iste vrste nalog, 60 % pa občasno. Večina učencev ve, kje bodo določeno znanje uporabili. Učenci s tem načrtujejo in izboljšujejo svoj nadaljnji proces učenja, ki vodi k izboljšanju rezultatov.

Zlasti učencem prve triade se zdi pouk v šoli zanimiv in jim hitro mine. Manj zanimiv je učencem od 5. do 9. razreda. 20 % učencem se pouk ne zdi zanimiv in so podali oceno manjšo od 3. Učenci prve triade se vedno čutijo sprejetega in upoštevanega v razredu, manj pa učenci 4. in 5. razreda. 60 % učencev od 6. do 9. razreda se ne počuti v razredu vedno sprejetega in upoštevanega. Vemo, da k dobri vključenosti učencev in učni zavzetosti prispeva zanimiv in osmišljen pouk. K temu moramo v bodoče še bolj težiti na predmetni stopnji.

Učencem kriteriji uspešnosti ob koncu učnega sklopa pomagajo pri učenju in menijo, da je tudi ocena zato boljša. Nekaj učencev se prične na ocenjevanje znanja pripravljati šele po poverjanju znanja. To bolj izvajajo učenci 4. in 5. razreda. 48 % učencev od 6. do 9. razreda pa se šele po preverjanju znanja prične pripravljati na ocenjevanje. Zlasti učence od 6. razreda naprej moramo vzpodbujati k sprotnemu učenju, učenju tudi za preverjanje znanja.

Na anketni vprašalnik je odgovorilo 14 **učiteljev oz. 70 %**. Večina učiteljev vedno skupaj z učenci oblikuje jasna navodila za delo. Vsi učitelji menijo, da je smiselno, da učenec samostojno najde podatke in sestavi svoj miselni vzorec. 57 % učiteljev pri pouku izvaja vrstniško vrednotenje ob zaključku učnega sklopa. Večina učiteljev meni, da se učenci ne pripravljajo kvalitetno na pisno preverjanje znanja pred ocenjevanjem. To priznavajo tudi sami učenci (48 %) predmetne stopnje. 92,86 % učiteljev meni, da se učenci učijo zaradi ocen. Snov, ki pa jo poučujejo pa jo tudi premalo vnašajo v prakso. Učitelji (70 %) skrbijo za dobro počutje v razredu, skrbijo za učence s primanjkljaji ter izvajajo individualiziran pristop. Pozornost namenijo tudi reševanju konfliktov in disciplinskih težav (64 %). 50 % učiteljev poskrbi za urejenost razreda. Za uspešno preventivno disciplino poskrbi učitelj, ki ima dober stik in dobro povezavo za razredom.

93 % učiteljev je do svojih sodelavcev prijazno, sprejema mnenja drugih, 79 % se jih zna opravičiti in pa sprejeti opravičilo sodelavca. 57 % učiteljev poskrbi za svojo strokovno in osebnostno rast.

93 % učiteljev vnaša v svoje delo kriterije uspešnosti in povratno informacijo, 64 % namene učenja in samovrednotenja, 50 % dokaze in vrstniško vrednotenje, 36 % pa vprašanja v podporo učenju.

64 % učiteljev izvaja samoevalvacijo in so navedli na kakšen način (analiziranje preverjanja in ocenjevanja znanja, ter primerjava le tega, ob koncu šolskega leta anketa o svojem delu,

samorefleksija, učenec se oceni, povratne informacije učencev, zapis, kaj se je zelo obneslo in kaj ni bilo dobro, po kriterijih uspešnosti, analiza ure, kaj je bilo dobro in kaj bi lahko izboljšali, samoevalvacijo narejena skupaj z učenci ...).

Učitelji lahko še v večji meri poskrbijo za strokovno rast, na voljo so številna izobraževanja, veliko je tudi spletnih (ki so vsem zelo dostopna, tako cenovno, kot časovno). Predlagam tudi, da vsi, ki so vpeti v poučevanje vsaj enkrat letno evalvirajo svoje delo.

PRILOGE

1.6. Vprašalniki

a) Za učence

<https://1ka.arnes.si/VUOFSUcenci>

Dragi učenec, draga učenka!

Prosim, da odgovoriš na spodnja vprašanja, ki se nanašajo na spodbudno učno okolje in formativno spremljanje pri pouku.

Hvala,

Tilka Jakob, ravnateljica

Razred: _____

Spol: m   ž

1. Ali preden pričnete z delom v skupini, dobite od učitelja jasna navodila?

VEDNO   VČASIH   NIKOLI

2. Se ti zdi pomembno, da navodila in podatke v besedilu poiščeš s pomočjo označevalnika ali barvic?

a) da   b) ne

3. Ali si označiš pomembne podatke v navodilih in pri učenju snovi z označevalnikom?

VEDNO   VČASIH   NIKOLI

4. Ali v šoli med sošolci, doma še sam izboljšuješ svoje delo (večkrat ista naloga)? Iz podatkov sestaviš miselni vzorec?

VEDNO   VČASIH   NIKOLI

5. Ali veš, kje boš določeno znanje uporabil?

VEDNO   VČASIH   NIKOLI

6. Oceni od 1 do 5 (pri tem pomeni 5 najvišjo oceno), kako smiselno se ti zdi, da poznaš kriterije ocenjevanja pred ocenjevanjem.

1   2   3   4   5

7. Pri koliko predmetih ti bo v življenju, ko boš odrasel, pridobljena snov koristila?

pri nobenem predmetu   1   2   3   4   5   pri vseh predmetih

8. Kakšen se ti zdi pouk v šoli?

zelo dolgočasen   1   2   3   4   5   zelo zanimiv in hitro mine

9. V razredu se počutim sprejetega in upoštevanega.

VEDNO   VČASIH   NIKOLI

10. Ali ti ob koncu predelanega učnega sklopa kriteriji uspešnosti pomagajo pri učenju in imaš posledično zato tudi boljšo oceno?

VEDNO   VČASIH   NIKOLI

11. Kako pogosto se šele po preverjanju začneš pripravljati na ocenjevanje znanja?

VEDNO   VČASIH   NIKOLI

b) Za učitelje

<https://1ka.arnes.si/VUSFSUcitelji>

Spoštovani učitelj, spoštovana učiteljica!

Prosim, da odgovoriš na spodnja vprašanja, ki se nanašajo na spodbudno učno okolje in formativno spremljanja pouka.

Hvala,

Tilka Jakob, ravnateljica

Poučujem v:

a) 1. triadi

b) 2. triadi

c) 3. triadi

1. Ali pred delom v skupini skupaj z učenci oblikuješ jasna navodila za delo?

VEDNO   VČASIH   NIKOLI

2. Se ti zdi pomembno, da učenec samostojno najde podatke in sestavi svoj miselni vzorec s temi podatki (kot podlaga za lažje učenje) ?

a) da   b) ne

3. Kolikokrat izvajaš pouk, kjer učenci drug drugemu povedo, kaj je dobro, kje lahko znanje izboljša, pri naslednji uri pripovedujejo, kaj so izboljšali, kaj so se naučili in nadgradijo to znanje s pomočjo dela v skupinah?

a) za to nimam časa   b) pri vsaki uri   c) pri vsakem sklopu   d) 1- 3x letno

4. Glede na rezultate preverjanj oceni od 1 do 5 (pri tem pomeni 5 najvišjo oceno), kako kvalitetno se učenci pripravijo na pisno preverjanje pred ocenjevanjem.

1   2   3   4   5

5. Ali meniš, da snov, ki jo poučujemo, premalo vnašamo v prakso? Oz. imaš občutek, da se učenci ne zavedajo praktične pomembnosti znanja in da se učijo samo zaradi ocen?

da   ne

6. Čemu v razredu poleg rednega dela še posvetiš veliko pozornosti? (možnih več odgovorov)

- a) reševanju konfliktov in disciplinskih težav
- b) skrbi za dobro počutje učencev v razredu
- c) skrbi za posebne potrebe, primanjkljaje ter individualiziran pristop do teh učencev
- d) skrbi za ureditev razreda

7. Kaj kot učitelj narediš za pozitivno klimo med sodelavci?

- a) Nič, saj sem mnenja, da tega v našem kolektivu ne potrebujemo.
- b) Do svojih sodelavcev sem prijazen/prijazna.
- c) Sprejemam mnenja drugih in jih ne jemljem osebno.
- d) Znam se opravičiti in opravičilo tudi sprejeti.
- e) Drugo _____

8. Imaš občutek, da dovolj narediš za svojo strokovno in osebnostno rast?

da ne občasno

9. V svoje delo vključujem naslednje elemente formativnega spremljanja (možnih več odgovorov):

- a) namene učenja
- b) kriterije uspešnosti
- c) dokaze
- d) povratno informacijo
- e) vprašanja v podporo učenju
- f) samovrednotenje
- g) vrstniško vrednotenje

10. Ali izvajaš samoevalvacijo?

da ne

Če jo na kakšen način? _____

Vitanje, januar 2023

Ravnateljica OŠ Vitanje:

mag. Tilka Jakob

